

FREDERIKSBERG HAVE
FASANGÅRDEN
PROSPEKT FOR
FREMTIDIG ANVENDELSE

JUNI 2014

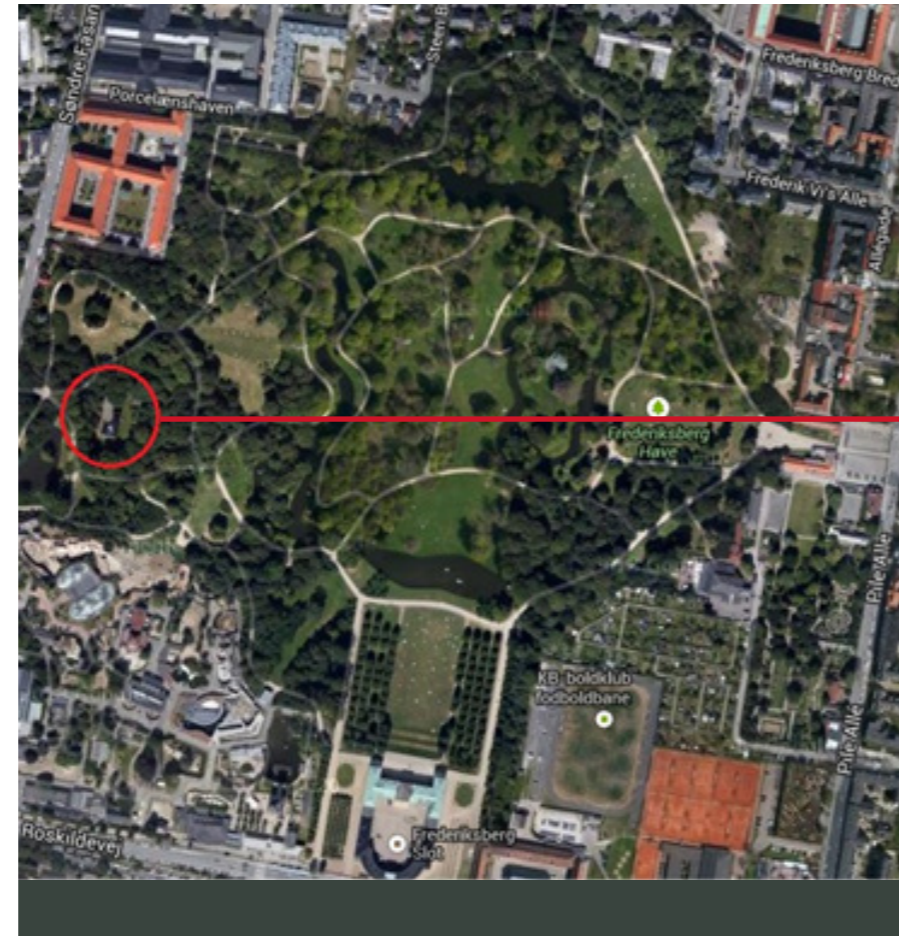
FASANGÅRDEN I DAG

Frederiksberg Have forvaltes af Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme (SLKE) ud fra en mission om at bevare og nyttiggøre historiske bygninger og havemiljøer til gavn for offentligheden. I arbejdet med at gøre kulturarven tilgængelig fokuserer SLKE på en levende og nutidig anvendelse af haver og bygninger. Derfor har det flere steder været nødvendigt at opsigte private lejemaal for at gøre attraktive og centralt placerede bygninger tilgængelige og derved understøtte styrelsens mission.

Fasangården ligger 80 meter inde i Frederiksberg Have øst for Søndre Fasanvej og er i modsætning til havens øvrige historiske bygninger indhegnet og afsondret fra den offentligt tilgængelige have. Det bevirker, at ikke bare Fasangårdens private areal, men hele den østlige del af Frederiksberg Have kommer til at fremstå iøjnefaldende inaktiv. Især når man sammenligner med det pulserende miljø og aktivitetsniveau, man ser udfoldet omkring andre indgange og øvrige dele af Frederiksberg Have. Brugere tager sjældent ophold her, men færdes alene i området for at komme fra Søndre Fasanvej til andre mere attraktive områder i haven.

Det er følgelig SLKE's klare vurdering, at Fasangårdens anvendelse som privatbolig står i vejen for, at denne del af haven kan udfoldes og udvikles. Området fremstår for privatiseret, og de potentialer som Fasangården har - som fælleseje og sted for nye haveoplevelser - udnyttes ikke i dag.

I dette prospekt præsenteres først SLKE's syn på havens kvaliteter og styrelsens mål for, hvordan disse også skal kunne opleves i miljøet omkring Fasangården. Dernæst konkretiseres nye anvendelsesmåder for Fasangården i en række scenarier, hvor det er lokalmiljøet, oplevelseskulturen og haven som rum for rekreation og fællesskaber, som sætter rammen. Bag prospektets ideer ligger sonderinger hos relevante aktører, institutioner og lokale kræfter. Bygningernes størrelse og omfang lægger op til, at forskellige typer af initiativer kan realiseres sammen.

HAVENS EGENART OG FASANGÅRDENS POTENTIALER

Frederiksberg Have blev anlagt i slutningen af 1690'erne og fredet i 1960 efter naturbeskyttelsesloven med det formål at bevare området som rekreativt, grønt område, tilgængeligt for offentligheden. Haven er m.a.o. et historisk og blivende referencepunkt på Frederiksberg, i forhold til et omgivende storbyliv, der forandrer sig hele tiden. Derfor har Frederiksberg Have markant kulturel og social betydning som et sted, der bevarer og summer op på dét, som er typisk for livet på Frederiksberg.

De små haver i Pile Allé med frokost på rødternede duge er, ligesom picnickurve og familieudflugt, et sikkert sommermotiv for havens brugere. Naboskabet til Zoologisk Have giver haven en egen stemning og lydskulisse, som er forstærket ved at elefanterne nyligt er bragt ind i haven.

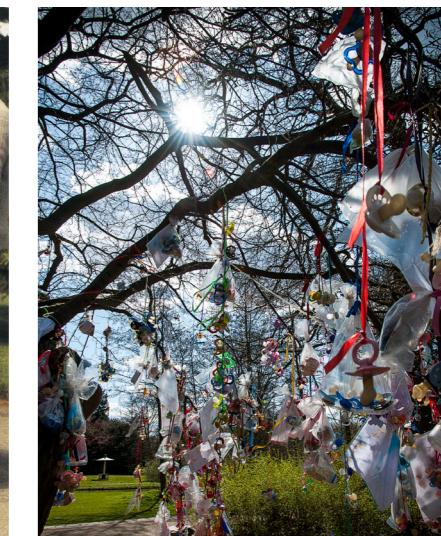
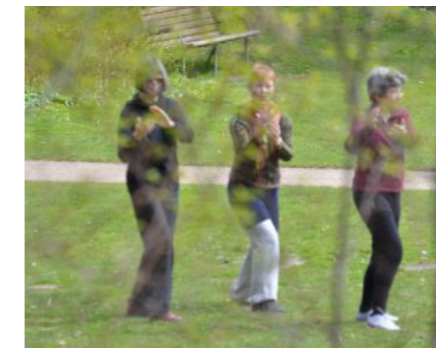
Karakteristik er også den romantisk anlagte have, der i mere end 200 år har dannet rammen om et rigt og varieret folkeliv. Med sine landskabelige linjer og mange rumdannelse giver Frederiksberg Have byboeren en mulighed for at blive ét med naturen.

Det er styrelsens mål at disse stedlige kvaliteter og denne egenart, de fleste mener karakteriserer Frederiksberg Have, også skal skinne igennem og være bærende for udviklingen af aktiviteter i og omkring Fasangården. Ny anvendelse skal italesætte og aktivere det særlige ved stedet – den kulturhistorie, der knytter sig til Fasangården og stedets umiddelbare haveomgivelser.

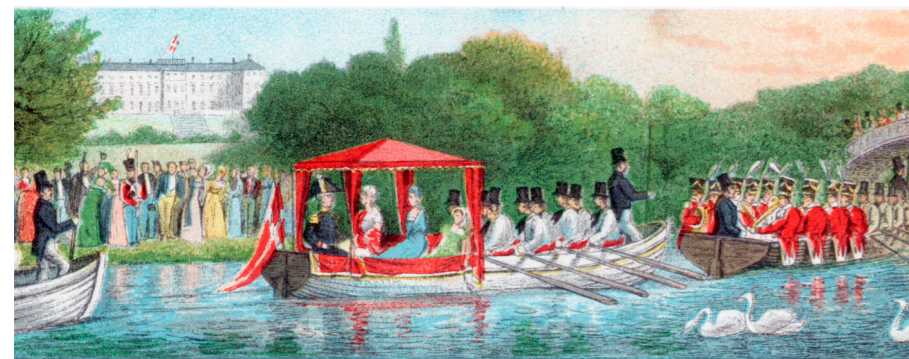
Vores mål for udviklingen er at:

- **FASANGÅRDEN BLIVER OMDREJNINGSPUNKT** for nye aktiviteter i stærk interaktion med lokalmiljøet
- **FASANGÅRDEN MED SIN CENTRALE PLACERING** i havens østlige del bliver et sted, der summer af liv
- **FASANGÅRDENS EGENART**, tidligere funktioner og fortælleværdi formidles som aktiv del af havehistorien
- ... og at **UDVIKLINGEN** griber tidsånden og nye trends for udendørsliv og oplevelseskultur

På de følgende sider præsenteres fremtidige anvendelsesmåder for Fasangården i forhold til tre stedsspecifikke temaer: ”*Det folkelige og frederiksborgske*”, ”*Den historiske Have*” og ”*Rekreation og oplevelseskultur*”. Der er tale om et idekatalog, hvorfra de mest bæredygtige ideer - som både vinder genklang hos samarbejdspartnere og understøtter styrelsens mål - vil blive udvalgt og realiseret.

DET FOLKELIG OG FREDERIKSBERGSKE

Frederiksberg er ikke København. Og der er pointe i at understrege en forskel mellem de to, fordi det kvarter, som omkranser en have, smitter af på denne med sin karakteristiske form for byliv. Derfor er bygninger, randområdet og de lokale i lige grad med havens grønne elementer med til at tegne havens profil. Aktiviteten i Frederiksberg Have udspringer med andre ord i et samspil mellem brugerne (ofte lokale) og den adfærd og muligheder, som rammerne lægger op til.

I det billede er grænsefladen til lokalmiljøet ved Søndre Fasanvej helt uopdyrket, som situationen er i dag. Med en udadvendt og offentlig funktion bliver Fasangården et lokalt referencepunkt – en invitation og åbning til skabe liv i havens østlige del.

Overskrifterne til aktiviteter er:

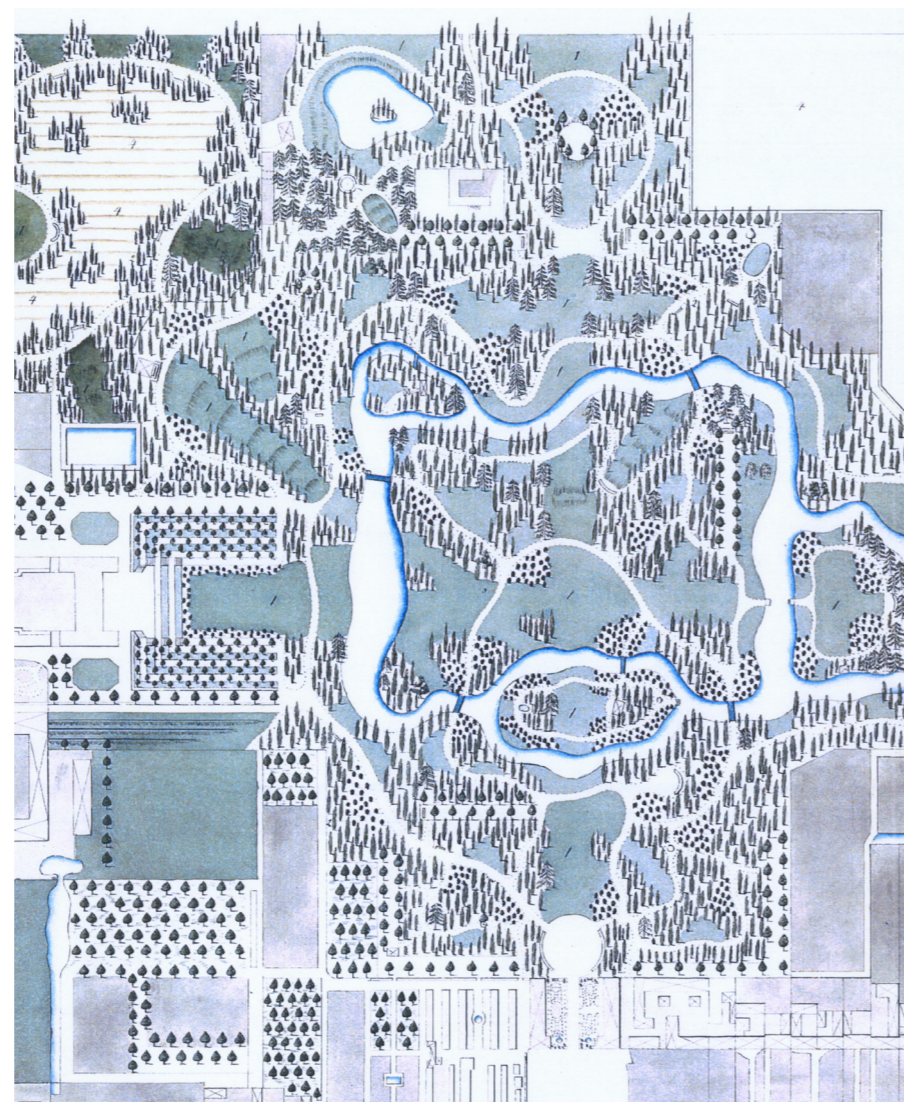
- **FORRETNINGSLIVET FLYTTER IND I HAVEN** Med Klaus Meyers Deli udsprang den folkelige gastronomi fra Frederiksberg. En lignende delikatessforretning med en særlig grøn profil kan åbnes i Fasangårdens udhuslængde. I en tilstødende urtehave kan man forestille sig, at der dyrkes tomatplanter, krydderurter, blomster og prydblomster til salg - måske på en særlig torvedag mellem Fasangården to bygninger.
- **FOLKEKØKKEN OG FÆLLESSKABER** På gårdspladsen, i haven eller i et af Fasangårdens store lokaler skabes rammer for et folkekøkken. Mange initiativer udgår i dag fra individuelle borgere, hvis ideer spredes via sociale medier. Med en ny mulighed for at samles på og omkring Fasangården vil lokale kræfter blive inviteret til at organisere fællesspisningen og drive lignende arrangementer for fællesskabet.
- **FREDERIKSBERGMUSEERNE** I havens randområde og nære omgivelser ligger kendte museer og kulturhuse, der formidler lokalhistorie. Møstings Hus, Cisternerne, Bakkehuset, Storm P-museet og Revymuseet er nyligt samlet under navnet Frederiksbergmuseerne. Fasangården er i denne sammenhæng et oplagt sted til udstillinger, nye formidlingsfremstød eller udvidelser af museernes publikumsaktiviteter.
- **POP-UP FÆNOMENER** Brugen af Fasangårdens lokaliteter skal ikke defineres stramt, da mange kulturtilbud i dag opstår som pop-up fænomener. Det kan f.eks. være i form af litterære saloner, kulturmøder, gallerivirksomhed, og pop-up fænomener kan tænkes iscenesat inden for mangeartede discipliner som f.eks. kunsthåndværk, design og musik.

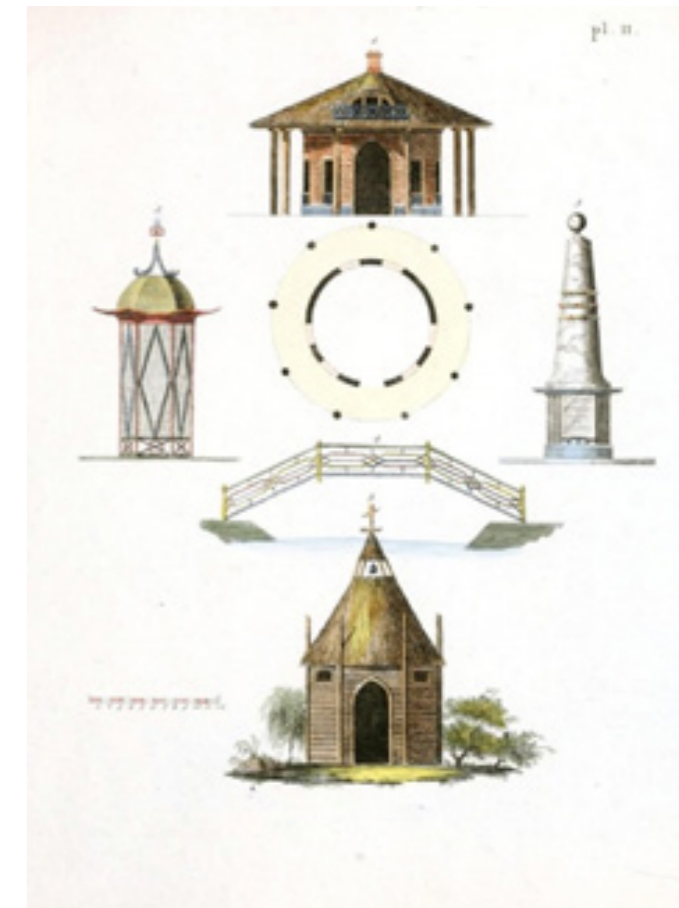
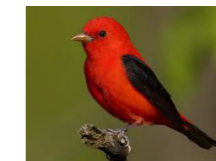
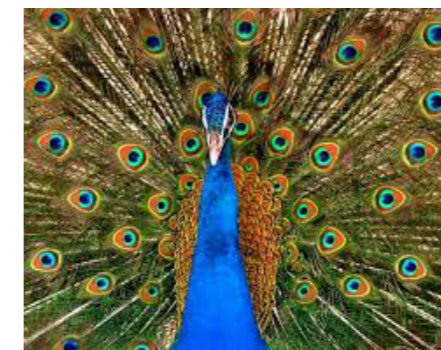
DEN HISTORISKE HAVE

I Fasangården var der oprindeligt fasaner. Eller nærmere fasanopdræt, som kunne forsyne de kongelige jagter. Frederik den 6. lavede i sin tid et menageri inden for havens nuværende areal, og i 1859 blev Zoologisk Have anlagt på Valby Bakke. Vildt og vilde dyr er tæt knyttet til Frederiksberg Have, og denne sammenhæng blev understreget og styrket, da Zoologisk Haves elefant anlæg blev udvidet i 2008. I dag bader elefanterne i Frederiksberg Have, hvilket er en kæmpe attraktion for havens publikum. Det er derfor nærliggende at skabe et nyt scenarie for vilde dyr ved at forlænge alliancen længere ind i haven. Fasangården og Zoologisk Have ligger nemlig i samme område af haven, og fugletemaet forbinder de to. Overskrifterne til samarbejdsform og aktiviteter er:

- **ET VOLIERES** hvor papegøjer og sjældne kanarie fugle kan studeres. Et volieres vil give miljøet omkring Fasangården en helt særlig stemning af natur fra andre breddegrader og et lydbillede med usædvanlige fuglestemmer.
- **NATUROPLEVELSER** I tilknytning til et volieres knyttes en naturvejleder, som formidler viden om fuglelivet i hele Frederiksberg Have. Og i jagtsæsonen skiftes de eksotiske fugle ud med fasaner, der indgår i efterårsmenuen i Fasangårdens folkekøkken.
- **FORMIDLINGS-CENTER FOR HAVEHISTORIE** Frederiksbergs Haves egen historie er også spækket med anekdoter, personligheder og romantiske idealer, der ligger bag havens aktuelle udformning og identitet. Det stedslige og havehistorie i bredere perspektiv formidles fra Fasangården, som jo ligger helt centralt placeret i forhold til emnet, ligesom det har huset Adam Oehlenschläger og andre historiske personligheder.

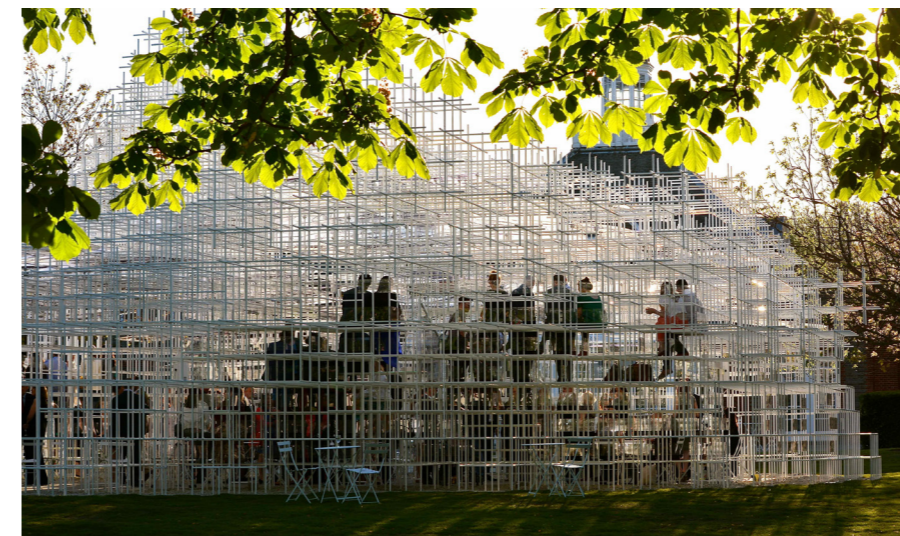
Peter Petersens plan som som dannede grundlag for den romantiske have 1798-1804.

REKREATION OG OPLEVELSESKULTUR

Haver inviterer til, at man nyder livet, slapper af i det fri, leger og sanser. Re-kreation og udendørs-byliv har i dag helt andre udtryksmåder end de dage, hvor kongen promenerede rundt i Frederiksberg Have i sit stiveste puds, og børnene løb med tøndebånd. Derfor skal havens tilbud - og de sociale rum haven skaber - følge med og respondere på nye oplevelseskulturer og måder at være sammen på. Overført til Fasangården ser styrelsen store muligheder for at skabe nye rum for kropsudfoldelse, ramme om uformelt samvær samt en platform og scene for spektakulære events:

- **EN CAFE** bliver et must for det miljø og folkeliv, som forventes at udvikle sig omkring Fasangården, når aktivitetsniveauet stiger og tilbud om oplevelser øges. En cafe eller et mindre traktørsted er et vigtig samlingssted, og det vil skabe en reference til Fasangårdens egen fortid som gæstgiveri og udskænkingssted. Cafeen kan eventuelt drives som socialøkonomisk virksomhed.
- **ASIATISKE KROPSKULTURER** som Tai Chi og Yoga er eksempler på nye samværsformer, som vinder indpas i byens haver og parker. Det franske boldspil petanque bliver også mere og mere udbredt. Livet omkring Fasangården skal blomstre ved, at der skabes plads til nutidig kropsudfoldelse, ligesom der skabes gode vilkår for rekreation, f.eks. liggestole og bænke og særlige opholdssteder.
- **SPEKTAKULÆRE EVENTS.** Den udstrakte plads, som ny brug af havens østlige del vil tilbyde, lægger op til at introducere spektakulære events, som giver et særkende til dette område af Frederiksberg Have. Billederne her ved siden viser events, der er opført og realiseret i andre store haveanlæg, og de er egnede eksempler på, hvordan stemning og miljø omkring Fasangården kan transformeres til nutidig attraktion for havens brugere: Et krystalpalads, et udendørsteater, en installation som spejler himlen over Frederiksberg Have.

FASANGÅRDEN – STAMDATA

Fasangården består af to bygninger, en hovedbygning og et sidehus. Hovedbygningen er L-formet, fuldmuret og gulkalket. Bygningen har to etager og et grundareal på ca. 190 m². Der findes en udhuslænge til huset, formentligt bygget i 1737. Både hovedhus og udhuslænge er fredet i 1973.

Fasangården blev bygget til fasanmesteren i 1682. I 1724 fik fasanmesteren lov til at udskænke øl, og da fasaneriet nedlægges i 1785, får fasanmesterens enke lov at drive gæstgiveri. I perioden 1798-1802 blev Frederiksberg Have omlagt til romantisk anlæg. Overhofmarskal Hauch og slotsgartner Petersen ønskede at rive Fasangården ned, men det var der ikke opbakning til. I stedet anvendte kronprinsens sekretær, Peter Carl Jessen, Fasangården som sommerbolig, når prinsen var på slottet, og han foranstaltede flere tilbygninger, senest 1. sal på hele bygningen. Fra 1842 blev Fasangården tilbudt som sommerbolig til først Oehlenschläger, dernæst til Ørsted, og Fasangården har siden været beboet af skiftende familier.

Fasangårdens historie:

1682 Første bolig bygges til fasanmesteren

1723 Der bygges et nyt hus. Arkitekt: Johan Cornelius Krieger

1785 Fasaneriet nedlægges

1798-1802 Bygningens havearealer inddrages i omlægningen af haven

1813 Den lange fløj bygges til hovedhuset. Arkitekt: Johan Boye Junge Mogens

1827 Der tilføjes 1. sal til hele bygningen. Arkitekt: Jørgen Hansen-Koch

1842 Adam Oehlenschläger får tilbudt Fasangården som sommerbolig

1850 H.C. Ørsted får tilbudt Fasangården som sommerbolig

1851 til i dag Skiftende familier bebor Fasangården

